

چکیده مقالات

نخستین همایش

مطالعات منطقه ای بنیادهای نظری و کاربرد آن برای ایران

۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۸

گروه مطالعات منطقه‌ای
دانشکده حقوق و علوم سیاسی
دانشگاه تهران

پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- ۷ سخن دبیر همایش
- ۹ جایگاه منطقه گرایی در سیاست بین الملل پس از جنگ سرد، داوود آقایی
- ۱۰ فرصت‌ها و چالش‌های ایران در آسیای مرکزی، طاهره ابراهیمی فر
- ۱۱ ترکیه، پان ترکیسم و آسیای مرکزی، حمید احمدی
- ۱۲ جایگاه ایران و روسیه در تعادل بخشی به امنیت قفقاز، آزاده... مرادی
- ۱۳ موقعیت ژئوپلیتیک ایران و اوراسیای مرکزی، بهرام امیراحمدیان
- ۱۴ بررسی وضعیت رشته مطالعات منطقه‌ای در ایران، مطالعه موردی مطالعات آفریقا، احمد بخشی
- ۱۵ منطقه گرایی در سیاست خارجی ایران، کیهان برزگر
- ۱۶ مکانیسم سازماندهی امنیت همیارانه در خاورمیانه بعد از بوش، زهره پوستین چی
- ۱۷ الزام در تغییر تمرکز جغرافیایی سیاست خارجی ایران، سعید تائب
- ۱۸ مطالعه تطبیقی تدریس رشته مطالعات منطقه‌ای در جنوب و شرق آسیا، ماندانا تیشه یار
- ۱۹ رویکرد منطقه‌ای در روابط ایران با اروپا، محمد جعفر جوادی ارجمند/ سکینه ببری گنبد
- ۲۰ ازبکستان و موقعیت منطقه‌ای ایران، زینب حاجبی
- ۲۱ ایران در خاورمیانه: روندهای آینده منطقه، محمدحسین حافظیان
- ۲۲ بررسی موانع شکل‌گیری همگرایی در خاورمیانه، محمد حیدری/ حسن احمدیان
- ۲۳ ضرورت دستیابی به نظام امنیت دسته جمعی در خلیج فارس، کابک خبیری
- ۲۴ نظام حقوق اساسی مقایسه‌ای و دانش مطالعات منطقه‌ای، محسن خلیلی
- ۲۵ رهیافت قدرت محور ژئوپلیتیک، آسیای مرکزی و قفقاز و بازی بزرگ جدید، رضا دوستدار
- ۲۶ صهیونیسم و ناامنی خاورمیانه، احمد دوست محمدی
- ۲۷ تحول نظریه‌های منطقه‌گرایی، جلال دهقانی فیروزآبادی
- ۲۸ جایگاه جمهوری آذربایجان در نفوذ منطقه‌ای ایران در قفقاز جنوبی، میثم رستمی
- ۲۹ قفقاز جنوبی، نقطه برخورد تمدن‌ها یا محل شکل‌گیری مجتمع امنیتی، عبدا... رمضان زاده
- ۳۰ چارچوب‌های نظری تحلیل همگرایی منطقه‌ای، بهاره سازمند
- ۳۱ مطالعات منطقه‌ای و سیاست بین‌المللی، محمدکاظم سجادهپور

نظام حقوق اساسی مقایسه‌ای و دانش مطالعات منطقه‌ای

محسن خلیلی، عضو هیات علمی دانشکده علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد

دانش مطالعات منطقه‌ای (که منطقه‌ها را به عنوان حلقه وصل دولت/ ملت‌ها به سطوح کلان نظام بین‌المللی به شمار می‌آورد) به بررسی ستیزش، جنگ، بحران، همکاری و همکاری در میان کشورهای واقع در یک منطقه می‌پردازد. بررسی ویژگی‌های کشورهای موجود در یک منطقه، نیازمند الگو می‌باشد. نگارنده "طرحواره بررسی مقایسه‌ای نظام حقوق اساسی منطقه‌ای" را مناسب برای شناخت کشورهای یک منطقه تلقی و پیشنهاد می‌نماید.

حقوق اساسی شاخه‌ای از حقوق عمومی است که درباره پیوندهای میان دستگاه دارنده قدرت سیاسی و افراد به عنوان تابعان و فرمانبران قدرت بحث می‌کند. حقوق اساسی مقایسه‌ای شعبه خاصی از حقوق اساسی است که در آن، به همانندی و ناهمانندی سیستم‌های برآمده از قوانین اساسی کشورهای گوناگون پرداخته می‌شود. برای گزینش کشورهایی که حقوق اساسی آنها موضوع بررسی مقایسه‌ای قرار می‌گیرند، سه معیار در دست داریم: گزینش کشورهایی که در یک منطقه جغرافیایی واقع شده‌اند؛ گزینش کشورهایی که دارای ویژگی‌های مشترک فرهنگی، تاریخی، زبانی و نژادی هستند؛ گزینش کشورهایی که به سبب اجرای صحیح قانون اساسی، ثبات حکومت و ممارست ذهنی و عینی در اجرای اصول یک قانون اساسی مکتوب، از نظام حقوق اساسی ثابتی بهره‌مند می‌باشند. در این الگوی پیشنهادی می‌بایست ده موضوع را به صورت جداگانه در مورد هر کشور و سپس تمامی آنها را به شیوه‌ای تطبیقی مورد بررسی قرار داد. مقولات مورد بررسی عبارتند از: رژیم سیاسی و نظام حکومتی، وضع تفکیک قوا، حدود و منشأ اقتدار قوه مقننه، حدود و منشأ اقتدار قوه مجریه، حدود و منشأ اقتدار قوه قضاییه، نظام‌های حزبی، انتخاباتی، حقوق اساسی فردی، آزادی‌های عمومی مدنی، نهادهای حکومتی، حفاظت از قانون اساسی، شیوه تجدیدنظر در قانون اساسی و شکل کلی ساختار نظام سیاسی - حقوقی.